

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

17^η Συνάντηση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων
Åre Σουηδίας, 14 – 15 Μαρτίου 2013

Στις 15 Μαρτίου 2013, διεξήχθη στο Åre της Σουηδίας η 17^η Συνάντηση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων.

Μετά από ένα σύντομο χαιρετισμό της Christina Nordin – Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου Αγροτικών Θεμάτων της Σουηδίας το λόγο πήρε ο Mark Redman από το Contact Point του ENRD, ο οποίος μίλησε για την “Εργαλειοθήκη των Αγροτικών Δικτύων (NRN Toolkit)”. Πρόκειται για έναν online πόρο, που ασχολείται με τις πληροφορίες και τις ανάγκες καθοδήγησης των Υποστηρικτικών Δομών, των Διαχειριστικών Αρχών και άλλων, με σκοπό την ενδυνάμωση και υποστήριξη των χρηματοδοτούμενων απ’ το ΕΓΤΑΑ Αγροτικών Δικτύων. Ο ρόλος και οι σκοποί της συνοψίζονται στα εξής:

1. Παρέχει online πύλη στις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις βασικές αρχές και πρακτικές εφαρμογές της χρηματοδοτούμενης απ’ το ΕΓΤΑΑ δικτύωσης, ως εργαλείο αγροτικής αναπτυξιακής πολιτικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
2. Προσφέρει μια δυναμική πλατφόρμα “οικοδόμησης” πάνω στην υπάρχουσα γνώση (lessons learnt) των δικτύων (ΕΑΔ, ENRD, άλλα δίκτυα), των Διαχειριστικών Αρχών ή άλλων εμπλεκόμενων με τα δίκτυα κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη συλλογή και παρουσίαση μεταβιβάσιμων καλών πρακτικών, εμπειριών, καινοτόμων εργαλείων και τεχνικών.
3. Διαχέει πληροφορίες και προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με τις υποχρεώσεις των αγροτικών δικτύων και της δικτύωσης εν γένει για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο.

Στο εξειδικευμένο πλαίσιο προετοιμασίας της μελλοντικής δικτύωσης για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η εργαλειοθήκη των ΕΑΔ θα είναι πηγή συμπληρωματικής καθοδήγησης σε σχέση με αυτή του τελικού Κανονισμού και των κανόνων εφαρμογής. Θα περιλαμβάνει πληροφόρηση και βοήθεια προς τις αρμόδιες Αρχές προκειμένου να καθορίσουν τις καλύτερες δυνατές δομές και πρακτικές εργασίας σε εθνικό και περιφερειακό πλαίσιο.

Βάσει των παραπάνω η εργαλειοθήκη αποτελείται από τρεις τομείς:

- Βασικές αρχές και πρακτική εφαρμογή της Δικτύωσης.
- Δημιουργία με υπόβαθρο την υπάρχουσα γνώση (lessons learnt).

- Προετοιμασία για το μέλλον.

Η εργαλειοθήκη αντλεί υλικό και πληροφορίες (εισερχόμενα) από διάφορες πηγές όπως οι εκδόσεις EU Rural Review, η Συντονιστική Επιτροπή, το peer-to-peer πρόγραμμα κατάρτισης των Δομών, η εργαλειοθήκη για την αυτοαξιολόγηση των ΕΑΔ, οι συναντήσεις των ΕΑΔ κλπ.

Στη συνέχεια η Edina Ockso του Contact Point του ENRD μίλησε για την προστιθέμενη αξία της Δικτύωσης.

Τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα (ΕΑΔ) και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ENRD) διαθέτουν τεράστιο δυναμικό στο να προσθέσουν αξία στην εφαρμογή της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της αποτελεσματικής συμμετοχής και ενασχόλησης των εμπλεκόμενων.

Η “προστιθέμενη αξία της δικτύωσης”, ως πρωτοβουλία του ENRD, περιλαμβάνει:

- Τα κοινά στατιστικά δεδομένα των δικτύων, τα οποία παρουσιάζουν μια εικόνα των ποσοτικών δεικτών απόδοσης που χρησιμοποιούνται απ’ τα ΕΑΔ.
- Την Έκθεση χαρτογράφησης των ΕΑΔ που στόχο έχει τη διερεύνηση των διαφορετικών τύπων δόμησης των ΕΑΔ και προσπαθεί να αναγνωρίσει clusters Δικτύων βάσει των δραστηριοτήτων τους ή των μεθοδολογιών και των εργαλείων που χρησιμοποιούν.
- Έγγραφο εργασίας σχετικά με τα προγράμματα των ΕΑΔ, σκοπός του οποίου είναι να στηρίξει την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την αξιολόγηση, να διερευνήσει τις προκλήσεις της αξιολόγησης των Δικτύων καθώς και να εστιάσει στις προσεγγίσεις που χρησιμοποιούν (στηρίζεται στην εμπειρία τεσσάρων ΕΑΔ).
- Σύνοψη σχετικά με την προστιθέμενη αξία της δικτύωσης, όπως αυτή αναγνωρίζεται και περιγράφεται απ’ την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία. Η ανασκόπηση αυτή της βιβλιογραφίας διερευνά θέματα όπως το πώς τα δίκτυα και η δικτύωση επιθέτουν επιπλέον αξία, ποια είναι τα εμπόδια για την ανάπτυξη και κατανόηση αυτής της αξίας καθώς και πως τα οφέλη της δικτύωσης μπορούν να μετρηθούν αποτελεσματικότερα.
- Προκειμένου να παρέχουν πιο βαθιά πληροφόρηση για την προστιθέμενη αξία της δικτύωσης, τα ΕΑΔ παρείχαν πολλά παραδείγματα της δουλειάς τους. Οι “ιστορίες” αυτές περιλαμβάνουν παραδείγματα καλών πρακτικών, πετυχημένες περιπτώσεις, σχετική εμπειρία και μελέτες περιπτώσεων.

Ο Jean-Michel Courades της DG Agri αναφέρθηκε στο ρόλο των ΕΑΔ στην προετοιμασία της

Εταιρικής Σχέσης και των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης.

Η αρχή της εταιρικότητας αποτελεί βασική αρχή για την υλοποίηση των Ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων, η οποία στοχεύει στην οικειοποίηση των προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της επαύξησης της συλλογικής δέσμευσης και της κινητοποίησης όλων των δρώντων. Επιπλέον ο διάλογος με τους εμπλεκόμενους (stakeholders) βελτιώνει το σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΠΑΑ, με αποτέλεσμα αφ' ενός την καλύτερη υλοποίηση, η οποία περιορίζει το διοικητικό φόρτο και αφ' ετέρου καλύτερη χωρική και θεματική στόχευση.

Το άρθρο 5 της πρότασης του Γενικού Κανονισμού αναφέρει τα εξής:

- Είναι υποχρέωση του κάθε κράτους – Μέλους να οργανώσει την εταιρικότητα στο πλαίσιο της Εταιρικής Σχέσης για κάθε Πρόγραμμα ξεχωριστά.
- Δημιουργείται λίστα με τις κύριες κατηγορίες εταίρων.
- Εμπλοκή των εταίρων σε όλα τα στάδια του “κύκλου της πολιτικής”.
- Υιοθέτηση από την Επιτροπή ενός Ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την Εταιρικότητα.
- Τουλάχιστο μία φορά το χρόνο για κάθε Ταμείο του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου, διενεργείται η συμβουλευτική διαδικασία με τους οργανισμούς που αντιπροσωπεύουν τους εταίρους σε επίπεδο Ένωσης.

Ως προς την επιλογή των εταίρων, αυτοί θα πρέπει να είναι:

- Αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές.
- Οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι.
- Φορείς που εκπροσωπούν την Κοινωνία των Πολιτών, περιλαμβανομένων περιβαλλοντικών εταίρων, μη-κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) και φορέων υπεύθυνων για την προαγωγή της ισότητας και της μη-διάκρισης.

Στοιχεία του κώδικα δεοντολογίας, όπως αυτός προτάθηκε με έγγραφο εργασίας που στάλθηκε τον Απρίλιο του 2012 στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο, είναι:

- Εισαγωγή (πλαίσιο, σκοπός, προστιθέμενη αξία).
- Ποιοι εταίροι πρέπει να επιλεγούν;
- Με ποιο τρόπο πρέπει να εμπλακούν οι εταίροι στην προετοιμασία των εγγράφων προγραμματισμού;
- Με ποιο τρόπο πρέπει να εμπλακούν οι εταίροι στη φάση εφαρμογής;
- Με ποιο τρόπο πρέπει να εμπλακούν οι εταίροι στη φάση αξιολόγησης;
- Βοήθεια προς τους εταίρους.

- Συνεχής ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Παραδείγματα μεθόδων με τις οποίες διεξήχθη η συμβουλευτική διαδικασία στο πλαίσιο της Εταιρικής Σχέσης είναι: **α.** το forum των on line συζητήσεων και των on line σχολίων, **β.** οι ομάδες θεματικών συζητήσεων που συνοδεύονται από μία σύνθεση που ετοιμάζεται από μία ομάδα συντονισμού, **γ.** το έγγραφο συμβουλευτικής (ερωτηματολόγιο) και **δ.** τα εθνικά/περιφερειακά εργαστήρια.

Ως προς το ρόλο του ΕΑΔ στην προετοιμασία της Εταιρικής Σχέσης αναφέρθηκε ότι:

- Το ΕΑΔ αντιπροσωπεύει την αγροτική φωνή (καθ' ότι περιλαμβάνει τους εμπλεκόμενους του αγροτικού τομέα).
- Το ΕΑΔ μπορεί να οργανώσει εργαστήρια σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο.
- Τα μέλη του ΕΑΔ μπορούν να συμμετέχουν σε ΘΟΕ.

Ο εν δυνάμει ρόλος του ΕΑΔ στη φάση προετοιμασίας του ΠΑΑ είναι:

- Να διευκολύνει την πρόσβαση στην ιστοσελίδα όπου παρέχονται αρκετές πληροφορίες σχετικά με την προετοιμασία του προγράμματος.
- Να δημιουργεί κανάλια μέσω των οποίων οι εταίροι μπορεί να κάνουν ερωτήσεις αλλά και να συνεισφέρουν (με προτάσεις, γνώμες κλπ).
- Να ενημερώνει τους εταίρους σχετικά με τον τρόπο κατά τον οποίο οι προτάσεις τους λαμβάνονται υπόψη.
- Να διαχέει τα αποτελέσματα της συμβουλευτικής διαδικασίας.

Τέλος, η Julia Mannequin παρουσίασε τα αποτελέσματα έρευνας για τις Βραχείες Εφοδιαστικές Αλυσίδες (ΒΕΑ) τροφίμων.

Οι κύριες προτεραιότητες των ΒΕΑ είναι:

- Να βοηθά στην οργάνωση και την ανάπτυξη βιομηχανιών τροφίμων (παραγωγή-επεξεργασία-πωλήσεις) και να καθιστά δυνατή τη διαφοροποίηση.
- Να βελτιώνει τις δεξιότητες των οικονομικών δρώντων, μέσω κατάρτισης και να ενθαρρύνει την ανταγωνιστικότητα.
- Να προβάλλει την τοπική παραγωγή.
- Να δημιουργεί προστιθέμενη αξία και θέσεις εργασίας με σκοπό να ενισχύσει την ελκυστικότητα των επιμέρους γεωγραφικών περιοχών.
- Να προάγει την ποιοτική παραγωγή μέσω σήμανσης και να διασφαλίζει τη διαφάνεια στην παραγωγή τροφίμων με στόχο τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας.

- Να ενισχύει τη διασύνδεση μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών.

Ως παραδείγματα Σχεδίων Δράσης που εφαρμόστηκαν σε Κράτη-Μέλη της ΕΕ, προκειμένου να επιτευχθεί η ανάπτυξη των ΒΕΑ αναφέρθηκαν τα κάτωθι:

- Η Λετονία έχει ένα εθνικό σχήμα για τα ποιοτικά τρόφιμα που επέτρεψε τη δημιουργία ενός logo και ενός σήματος καθώς και ένα σχήμα βιολογικής γεωργίας.
- Η Σλοβακία υιοθέτησε ένα εθνικό πρόγραμμα “πωλήσεις στον αγρό (farm sale)”, που συνοδεύτηκε από κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο.
- Το Αγροτικό Δίκτυο της Σκωτίας στηρίζει τις τοπικές αλυσίδες τροφίμων με διάφορους τρόπους.
- Στη Γαλλία, η περιοχή PACA για παράδειγμα έχει δημιουργήσει διάφορα εργαλεία για τη στήριξη των ΒΕΑ.

Τα μέχρι σήμερα μαθήματα σχετικά με το θέμα των ΒΕΑ είναι:

- Η προσέγγιση Leader είναι προνομιακή για την ανάπτυξη των ΒΕΑ καθώς οι περιοχές των ΟΤΔ είναι χώροι πειραματισμού.
- Παρατηρείται ανεπαρκής προβολή προς τους ωφελούμενους της δυνατότητας χρηματοδότησης.
- Στο ΕΓΤΑΑ οι ΒΕΑ δεν στοχεύονται εξειδικευμένα, με αποτέλεσμα να μην γίνονται αντιληπτές ως έχουσες καταλυτική επίδραση.
- Ορισμένα Δίκτυα έδωσαν ενδιαφέρουσες πληροφορίες καθώς και αποτελεσματικές ή πιθανές συσχετίσεις μεταξύ ταμείων. Για παράδειγμα στη Φιλανδία το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο συμμετείχε στην ανάπτυξη των ΒΕΑ μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Η συνεισφορά των Αγροτικών Δικτύων θα μπορούσε να είναι σημαντική δεδομένου ότι παρεμβαίνουν και βοηθούν με διάφορους τρόπους.

Η πολυταμειακή προσέγγιση φαίνεται επίσης να είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση των ΒΕΑ καθώς και παροχή πρόσβασης σε ένα σύνολο συνδεδεμένων εργαλείων που θα στηρίξει δομημένα projects.

Θα έπρεπε επίσης να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα χρηματοδοτήσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και σε συλλογικές δομές (συνεταιρισμοί, σύνδεσμοι, ομάδες κλπ).

Εκτός των άλλων απαιτείται βελτιωμένη επικοινωνία και δημοσιότητα των μέτρων στήριξης ούτως ώστε οι επικεφαλής των έργων (project leaders) και οι ωφελούμενοι να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφόρηση.

Συμπερασματικά οι ΒΕΑ φαίνεται ότι αποτελούν ένα σημαντικό μοχλό για τη διατήρηση της οικονομίας και των υπηρεσιών εντός των αγροτικών περιοχών, για την προαγωγή της τοπικής γεωργίας/κτηνοτροφίας καθώς και για την ενδυνάμωση των κοινωνικών δεσμών.

Η επόμενη προγραμματική περίοδος θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να στηρίξει την ανάπτυξη των ΒΕΑ, έχοντας ως στόχο τη δόμησή τους, παρέχοντάς τους μια ολοκληρωμένη και εταιρική διάσταση και προσαρμόζοντας τον ορισμό του υποπρογράμματος των βραχέων κυκλωμάτων καθώς και τους κανόνες επιλεξιμότητας.

Ο συμμετέχων

Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος